

Zavod

Poskusno šolsko tekmovanje v znanju slovenščine
za Cankarjevo priznanje 2015/2016 – **1. razred**

1. razred OŠ: Ela Peroci:
Muca Copatarica

Katarina Grom

PRIPOROČILA ZA DELO Z BESEDILOM

Cankarjevo tekmovanje ima že dolgoletno zgodovino. Leta 1976 sta Alenka Kozinc in Pavel Vozlič v okviru *Slavističnega društva Slovenija* pričela s tekmovanjem za Cankarjevo nagrado, ki se je v letih 1984/85 preimenovalo v tekmovanje za Cankarjevo priznanje.

Od leta 2007 tekmovanje organizira Zavod za šolstvo. Tekmovanje je v začetku potekalo za učence osmih in devetih razredov, v šolskem letu 2008/09 se je razširilo in zajelo učence od drugega razreda dalje. V letošnjem šolskem letu bi radi poskusno izvedli tekmovanje tudi v prvem razredu. Učenci se bodo s pomočjo mentorjev srečali z zgodbo *Muca Copatarica*, ki jo je napisala Ela Peroci.

O PISATELJICI

»Ne pišem za otroke, pišem otrokom in tako se z njimi pogovarjam,« *Ela Peroci*.

Pisateljica je zaključila Učiteljske v Ljubljani (1942) in diplomirala kot pedagoginja leta 1954 na Filozofski fakulteti. Po upokojitvi je napisala številne kratke sodobne pravljice za mlade bralce.

Njena najbolj znana dela:

- *Moj dežnik je lahko balon,*
- *Hišica iz kock,*
- *Muca Copatarica.*

Glavni junakinji njenih zgodb sta hčerki Jelka (*Hišica iz kock*) in Anka, v zgodbe je vpletla tudi sosedove otroke. V novejših zgodbah pa vključuje tudi vnuke.

Ela Peroci v svojih delih zajema doživljajski svet sodobnega mestnega otroka. V njenih zgodbah se pogosto pojavljajo otroci, ki rešujejo svoje težave, brez pomoči odraslih. Z zgodbami je želela pomagati otrokom, da bi v njih našli sebe.

»Moje otroštvo je minilo brez pravljič, doma nismo brali,« je ob več priložnostih povedala Ela Peroci. Prva knjiga, v kateri je odkrivala lepoto besed in zgodb, je bila

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

šolska čitanka. In prvi sestavki, ki jih je zapisala, so bili šolski spisi. Vsakič, ko je učitelj na tablo napisal naslov spisa, se je v njej odprl nov svet, tako silno si je želela, da bi tisto, kar je hotela povedati v spisu, povedala dobro in lepo. Iz te drobne šolske ambicioznosti je zrastle pisateljica, s katero se po velikosti opusa, pa tudi po priljubljenosti, lahko kosa redko kateri slovenski pisatelj. (*Delo*, 6. 2. 2012).

MUCA COPATARICA

»*Muca Copatarica* je prišla na svet, ko smo dobili Anko in sva jo z njeno sestro Jelko vsak dan peljali na sprehod. Anka se je vozila, Jelka je hodila. Nekaj časa je bilo zabavno za vse, potem pa je tisti, ki je hodila, naenkrat prekipelo. Odločno je sedla na tla in rekla, da zahteva pravljico, če se že ne mora voziti. Tako so mi kar na lepem padli v glavo neredni otroci, copati in mačka.« (*Delo*, 6. 2. 2012.)

Muca Copatarica je eno najbolj priljubljenih del Ele Peroci, ki je opremljeno z ilustracijami Ančke Gošnik Godec. Zgodba pripoveduje o vsakdanjih stvareh, ki gredo premnogokrat neopazno mimo nas, pisateljica pa jih je z besedami postavila v kontekst pomembnega v otrokovem doživljanju sveta.

RAVEN TEKMOVANJA

Besedilo Ele Peroci *Muca Copatarica* je namenjeno zmožnejšim učencem prvega razreda, tistim ki že zmorejo samostojno prebrati besedilo in zapisati svoje razmišljanje. Ti se udeležijo **šolskega tekmovanja** in na *Cankarjevem tekmovanju* izkažejo razumevanje prebranega besedila, zapišejo osebni odziv, ki mora biti prepričljiv za bralca, preveri pa se tudi zgradba besedila in jezikovna pravilnost (ob upoštevanju pisnih zmožnosti prvošolcev). Smisel udeležbe tekmovanja učencev prvega razreda je, da zmožnejši učenci lahko postopoma in **pod vodstvom mentorja** razvijajo zmožnost razmišljanja o besedilu, ob tem se seznanijo z avtorico, njenimi najbolj znanimi deli, razmišljajo npr. o tem, zakaj je avtorica v svoja dela vključevala otroke. Besedilo otroke nagovarja k prijateljstvu, iskanju skupnih rešitev, skupnemu odločanju, odgovornosti, o čemer naj bi se mentorji pri delu z besedilom pogovarjali z mladimi sogovorniki.

DELO Z BESEDILOM

PRED BRANJEM

Učenci lahko pred branjem besedila poslušajo posnetek *Muce Copatarice*, ki je dostopen na <https://www.youtube.com/watch?v=lc7uepBTUtQ>.

Nato lahko pogledajo v svoje predalčke/torbice in povedo, kaj vse je v njih, kaj bi si želeli, kako bi to dobili.

Učenci se na naslednjem srečanju seznanijo z avtorico besedila, spoznajo, da sta bili njeni hčerki inspiracija za pisanje zgodb, ki jih je objavila za otroke. Otroci razmišljajo o naslovu in iščejo različice besedne zveze muca Copatarica: muca Šivankarica, muc Režalko ... Povejo, kako si predstavljajo mucu Copatarico.

Zavod
Republike
Slovenije
za solstvo

MED BRANJEM

Napovemo branje zgodbe in jih nagovorimo k pozornemu poslušanju.
Spremljamo odzive otrok, beremo interpretativno, sledimo ilustracijam.

PO BRANJU

Prvo branje: najprej z vprašanji preverimo razumevanje besedila. Ob tem na tablo zapisujemo ključne besede, ki jih kasneje učenci uporabijo za obnovo zgodbe. Pri zapisu lahko pomagajo prvošolci, ki znajo pisati.

Drugo branje: učenci lahko sami (ali ob pomoči staršev) še enkrat preberejo zgodbo in jo nato ob ključnih besedah povzamejo s svojimi besedami.

Vprašanja za razumevanje besedila

- Katere osebe nastopajo v zgodbi?
- Kje so živeli otroci?
- Kaj so otroci izgubili?
- Kam so se odpravili?
- Koga so šli iskat? Zakaj?
- Kako so se počutili, ko so našli mucin dom?
- Kakšna je bila hišica muce Copatarice?
- Kaj je muca naredila otrokom?

Vprašanja za kompleksno razumevanje

- Kakšne značajske lastnosti ima muca Copatarica? Je hudobna, prijazna, jezna? Kako veš?
- Zakaj otroci iz Male vasi niso pospravljali za seboj copat?
- Zakaj je bila muca prijazna do Bobka?
- Zakaj muca šiva otrokom copatke?
- Kako bi se ti počutil, če bi ti muca odnesla copatke? Kam bi jih šel iskat? Kako bi naredil načrt »iskalne akcije«?
- Opiši enega otroka iz Male vasi. Pojasni, zakaj si izbral prav njega/njo.
- Zakaj so starši želeli, da otroci pospravijo copatke?

Vprašanja za vrednotenje

- Muca vsem otrokom pomaga na enako dober in topel način. Razloži pomen tega.
- Otroci so se dogovorili kaj bodo naredili. Imeli so skupni cilj – dobiti nazaj svoje copatke. Zakaj misliš, da ni šel vsak otrok sam k mucu Copatarici po copatke? Zakaj so to naredili skupaj?
- Kaj bi ti naredil/a, če bi bil/a muca Copatarica?
- Kako bi ti navajal/a otroke iz Male vasi na red in skrbno pospravljanje?
- Ali si ti odgovoren/a do svojih stvari? Kako to narediš?
- Komu je muca pomagala? Ali tudi ti kdaj pomagaš? Kako?

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

- Katera besedila še poznaš, ki govorijo o mucah? Katero ti je najljubše in zakaj?

DEJAVNOSTI ZA POUSTVARJANJE

- Preberemo odlomek iz zgodbe, ki opisuje vas, v kateri živijo otroci. Otroci si zamislijo drugačno vas in jo opišejo.
- Izmisli si svoj konec, zamenjaj muco za drugo osebo (npr. ježek).
- Kaj bi naredil(a) ti, če bi bil(a) muca Copatarica?
- Spremeni konec zgodbe. Otroci niso našli hiške muce Copatarice. Nadaljuj zgodbo.
- Opiši pot, ki vodi do mucine hiške.
- Kako in kakšne copatke bi šival ti?
- Kako bi ti pomagal otrokom, da bi našli copatke?
- O čem so se pogovarjali otroci, ko so se vračali v Malo vas?
- Kaj so otroci povedali staršem, ko so se vrnili domov? K mucu Copatarici so se odpravili starši. Kaj se je zgodilo?

Primeri pisnih nalog

1. OTROCI SO SE ODLOČILI, DA BODO MUCI COPATARICI NAPISALI PISMO. NAPIŠIMO GA NAMESTO NJIH.

*Predhodno lahko otrokom pokažemo pismo (komu pišemo, kaj pišemo, kdo piše). Preberemo lahko Župančičevo pesem **Pismo**.*

2. OPIŠI MUCO COPATARICO.

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

3. O ČEM PREMIŠLJUJE MUČA COPATARICA?
